

Bliver vi voksne – sådan rigtigt?

Ungdom: Peter Pan-generationen, kalder de os. De 25-40-årige, som klynger sig til ungdommens frihed og fleksibilitet i frygt for voksendommens forpligtelser og flexlån. Som udskyder familie, børn og ejerbolig til fordel for caffè latte og spontane byture. Der er gået skuddermudder i den, lyder det fra en ungdomsforsker.

PAUL SAUER

indblik@jp.dk

F orleden stillede en god ven et spørgsmål. Midt under en ellers fornøjelig snak om fodbold, ferie og favoritmusik faldt hans ansigt pludselig i alvorlige folder.

»Hvornår mon vi bliver voksne?« spurgte han.

Han hentydede til børn, familieliv og den slags. Sådan rigtigt voksne.

Jeg kiggede væk. Svarede med et skuldertræk og et halvkvælt »det sker vel nok en gang«, før jeg tog endnu en slurk af min kolde øl. Sandheden er, at jeg ikke rigtig havde tænkt over det. At det ligger længere ude i fremtiden, end jeg har lyst til at planlægge.

Remsen har jeg allerede brugt til flere familiesammenkomster, når spørgsmålet falder midt under ostebordet og hvidvinen; mellem hyggen og de obligatoriske onkeljokes.

»Det har jeg ikke taget stilling til,« lyder svaret, når der bliver spurgt til fremtidsplaner om familie og børn.

Et helt acceptabelt svar for 5 eller 10 år siden. Nu er jeg næsten 29 år.

Da min far var 29 år, havde han to børn, hus og havde været gift med min mor i fire år. Han havde fast arbejde, pensionsopsparing, familie og – ja – Volvo. Min far havde levet op til de forpligtelser, en voksen mand af hans generation skulle leve op til.

Så er der mig. Jeg deler en lejlighed med en bofælle i Københavns Nordvestkvarter, og tanken om huskøb eller pensionsopsparing er groft sagt lige så fjern for mig, som den var for 10 år siden.

Bevares, det er vel ikke nogen skandale. Men når jeg kigger rundt i min omgangskreds, ser jeg samme tendens. Jeg har flere venner, som er ved at være rutinerede i at være over 30 år, og som stadig ikke har kastet ungdommen fra sig. Som er så glade for deres frihed, caffè latte, spontane biograf- og byture, at de nægter at give ungdomslivet op for noget så trivielt som familieliv, forpligtelser og flexlån.

Da jeg senere samme aften kom hjem til lejligheden i Nordvest, spurgte jeg min bofælle – en selverklæret altandyrkende økohipster på 33 år, der er lige så langt fra voksenlivet, som jeg selv er – hvorfor han tror, at vi har så svært ved at forlige os med tanken om at blive voksne.

»Det rimer jo på forpligtelser, og jeg har ikke lyst til at blive bundet. Jeg vil hellere have friheden. Den er altså mere spændende end børnepasning,« svarede han.

Udskyder voksenlivet

I udlandet har de et udtryk for det. Peter Pan-generationen, kalder de os, en anselig gruppe 25-40-årige, som udsætter voksenlivet til fordel for et ansvarsfrit og uforpligtende liv. Som hænger ud på kanten af ungdomslivet uden at tage det sidste spring over i voksendommen. Personer – fortrinsvist i større byer – som insisterer på at vride de sidste dråber morskab ud af ungdommens frihed, førend de overvejer ægteskab, børn og pensionsopsparing.

Da jeg et par dage senere får fat på ungdomsforsker på Aarhus Universitet Jens Christian Nielsen, erklærer han sig enig

med sine udenlandske kolleger.

»Der er mange, som udskyder voksenlivet, og som bliver ved med at leve i ungdomskulturen,« siger han.

Der findes sågar tal for det. I 1973 var vi i gennemsnit omkring 24 år, da vi blev gift – i dag er vi omkring 34 år, før vi smeder os i Hymens lænker. Kvinder var i 1973 i gennemsnit 25 år, før de fik første barn – i dag er de i gennemsnit 29 år, og stadig flere kvinder når at blive over 40 år, før de etablerer familie.

Og huset? I 1985 boede knap 6 ud af 10 på omkring min alder i ejerbolig. I dag er den typiske førstegangskøber blevet 10 år ældre – og hver fjerde mellem 18 og 29 år bor i stedet hjemme ved forældrene.

»Voksenlivet er ikke længere idealet. Vi gider ikke leve på en måde, hvor vi bliver fastlåste og kedelige. Derfor er der mænd og kvinder godt oppe i både 30'erne og 40'erne, som stadig lever på en måde, som minder meget om de første år efter, at de blev færdige med deres uddannelse,« siger Jens Christian Nielsen.

Lever i nuet

Ret skal være ret: På mange måder opfører jeg mig som en voksen. Jeg tager ansvar for min egen økonomi, stemmer, når der er valg, og giver en skærv til et godt formål.

Jeg går op i mit arbejde og arkiverer sågar vigtige breve og dokumenter i emneinddelte ringbind. Ifølge eksperterne er vi da også på en lang række områder en disciplineret generation, som lever op til kravene om at uddanne og udvikle os.

Men på andre områder lever jeg og andre i min generation tilsyneladende i en tidslomme, hvor vi hellere vil bruge vores penge på sjove ting i dag end at lægge dem til side til fremtiden. Hvor der opstår begreber som TMIT og TWIT (*Teenage Men/Women in their Thirties*), og hvor vi omgiver os med kultur, som egentlig hører en yngre generation til.

Tag litteraturen, for eksempel, hvor mænd og kvinder i 30'erne og 40'erne læser bøger, som er tiltænkt børn og teenagere – som eksempelvis fortællingerne om troldmanden Harry Potter. Tegnefilm af forskellige slags er voldsomt populære, og den gennemsnitlige bruger af computerspil til eksempelvis Sony PlayStation var sidste år 30 år gammel.

Alt sammen symptomer på, at vi er en del af en generation, som undgår voksenlivet, mener Torben Bechmann Jensen. Han er lektor i psykologi på Københavns Universitet.

»Det hele er meget lystbetonet. Vi har vundet friheden til at lege og udvikle os og afprøve os selv. Man kan gøre, hvad det passer én, så længe man selv har råd eller omgivelserne er villige til at bære over med det,« siger han.

Og når vi samtidig konstant bliver mindet om, hvor usikker verden er, så passer det os bedst at leve i nuet, mener han.

»Finanskrisen er eksempelvis et symbol på, at vi lever et meget mindre sikkert liv, end vi gjorde tidligere,« siger Torben Bechmann Jensen.

»Den ubekymret, som mange i din aldersgruppe stræber efter, er måske et resultat af, at man alligevel ikke kan se, hvordan

Ingen har lyst til at være voksne, hvis det at være voksen består i at være ansvarlig, bundet eller forpligtet.

Torben Bechmann Jensen, socialpsykologen fra Københavns Universitet

man skal sikre sig. Den sikkerhed, man tidligere kalkulerede med – sikkerheden i form af pension, opsparing eller at kunne etablere et liv og være nogenlunde sikker på, at man også kunne bevare det – er på mange måder blevet udfordret. Derfor er der flere og flere, der tænker, at de i stedet vil leve i nuet og nyde det, de allerede har – og at det med økonomisk sikring og alt det andet er noget, der hører fremtiden til,« siger han.

Gamle vil også være unge

Men det stikker dybere end det, finder jeg ud af, da jeg fanger Noemi Katznelson på en udenlandsk telefonlinje. Hun er leder af Center for Ungdomsforskning på Aalborg Universitet i København og har lovet at forklare mig, hvad der foregår.

»Der er gået skuddermudder i den,« lægger hun noget urovækkende ud.

Så forklarer hun videre:

»Der er nogle grundlæggende forandringer i spil i forhold til, hvordan de forskellige livsfaser – barndommen, ungdommen og voksendommen – adskiller sig fra hinan-

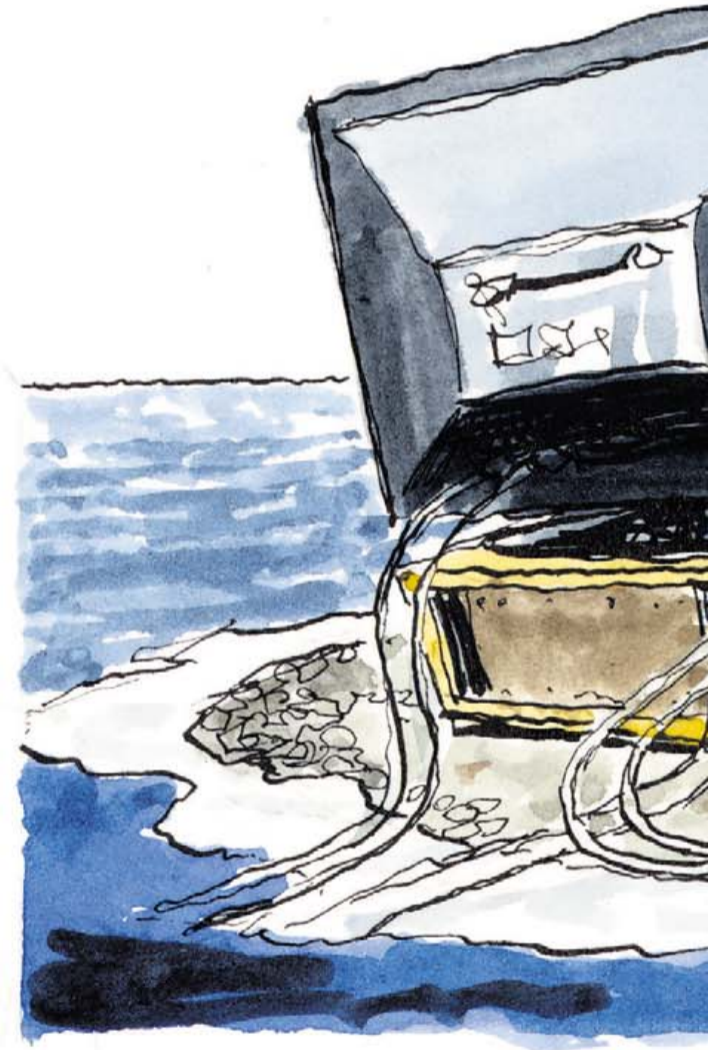
den. Og det er ikke kun hos folk i 30'erne, man kan se det. Man kan genfinde det hos folk i 50'erne, som ikke længere har hjemmeboende børn, som er nyskilte, som er gået i gang med at videreudanne sig, og som nu bor i en lejlighed inde i byen, hvor de går på café konstant og har skiftende partnere,« siger hun.

Så de gamle vil også være unge?

»Ud fra de måder, vi traditionelt har defineret voksendom og ungdom på, så lever de jo ungt. Så der er gået skuddermudder i den,« gentager Noemi Katznelson.

Der var nemlig engang, forklarer hun. Engang, hvor man stræbte efter at blive voksen, og hvor man havde nået målet, når man var flyttet hjemmefra, var økonomisk uafhængig, færdig med sin uddannelse og på arbejdsmarkedet og havde børn og var i fast parforhold. Nu er voksenlivet forvist ned i rækkerne, mens ungdomslivet står øverst på ønskelisten.

»I dine forældres generation fulgte der noget autoritet med det at blive ældre. Det

sker jo ikke pr. automatik i dag. Autoritet skal vindes på andre måder, det opnår du ikke bare med alderen. Derfor er voksenalivet ikke på samme måde attraktivt,« siger Noemi Katznelson.

Frygt for at blive voksen

Ungdommen har ikke altid eksisteret. Det er et begreb, som af nødvendighed blev opfundet i byerne i 1700-tallet, efterhånden som uddannelserne begyndte at spille en større rolle. Dengang var ungdommen et relativt kortvarigt overgangsritual – en bro mellem de to livsfaser, som altid har eksisteret: barndommen og voksendommen.

Siden er ungdommen vokset både opad og nedad. I praksis begynder den allerede nu, når børn bliver 8-9 år, får Facebookprofiler og begynder at interessere sig for ungdomslivet. Og nu er det altså ikke længere til at sige, hvornår den egentlig slutter.

»Ungdommen er blevet en fase, som vi alle på en måde befinder os i. Ungdommen er karakteriseret ved, at man er i udvikling og forandring, og netop det er jo blevet nor-

men for vores samfund. Vi skal konstant være i udvikling – ellers kan vi lige så godt lægge os i graven,« siger Noemi Katznelson.

Det er også derfor, at Peter Pan'erne i min generation hænger i bremsen og stejler, før det bliver alt for voksent, forklarer Torben Bechmann Jensen, socialpsykologen fra Københavns Universitet.

»Idealet er jo at være fleksibel, mobil, selvbestemmende, autonom og alt det her. Værdier, der er stor frygt for at miste – og værdier, som hører ungdomstiden til. Ingen har lyst til at være voksne, hvis det at være voksen består i at være ansvarlig, bundet eller forpligtet,« siger han, før han holder en kort pause.

»Der bliver en frygt for at blive voksen,« fortsætter han.

Selvbiografisk projekt

Men hvad betyder det så? At vi er en gruppe, som aldrig bliver voksne – enten fordi vi ikke vil, eller fordi vi ikke kan?

Det må Søren Østergaard vide. Han er daglig leder af Center for Ungdomsstudier,

som ifølge hjemmesiden bl.a. forsker i, hvad der aktuelt kendetegner de unges værdier og livsstil. Og aktuelt råder der blandt en stor del af min generation tilsyneladende en betydelig uvished.

»Den helt store udfordring i dag er netop at svare på, hvornår man bliver voksen,« lyder svaret.

Søren Østergaard fortsætter:

»Da din far voksede op, så voksede han op i lyset af en historie, som i nogen grad har været med til at definere, hvem han er – det kan eksempelvis være, at han er vokset op i arbejderklassen og dermed har nogle bestemte værdier, som han har lænet sig op ad.«

»Udfordringen for dig er, at du ikke er født i lyset af nogen stor historie. Du er født med et selvbiografisk projekt og skal selv skrive din egen lille historie, og så bliver det hele altså noget mere famlende,« fortsætter han.

Famlende? Javel. Ikke just betryggende, når vi – generationen, som er flasket op med fortællingen om, at vi kan alt – til gengæld

også skal kunne alt for at slå til. Helt ærligt – jeg har jo ikke engang lært at drikke kaffe endnu. Jeg beslutter mig for at ringe min far op. For at advare ham. Jeg ved ikke, hvornår jeg bliver voksen – altså sådan rigtigt. Om jeg overhovedet har lyst til det – og i så fald hvordan og på hvilken måde.

Og eksperterne kan ikke hjælpe mig.

»Bare rolig,« svarer han i telefonen fra Padborg.

»Tiderne skifter jo. Du når nok det hele,« forsikrer han mig med stoisk, jysk ro.

Jeg håber, han har ret. Jeg vil jo gerne lære at acceptere min alder, inden jeg som 50-årig render rundt med skateboard og hættestrøje, fordi jeg stadig hænger fast i ungdommen. Før jeg lige pludselig er alt for gammel på et alt for ungt sted.

Statistikkerne siger, at jeg har nogle år endnu, før jeg skal til at være voksen. Over tusinde dage, før jeg for alvor behøver at skænke det en tanke. Til at affinde mig med ideen om pensionsopsparing og F1-lån.

Til at lære det.
Jeg tror, jeg begynder med kaffen.